

**TUTNIVANJE
S STRINO
ARANKO
SCHWARCZ
str. 5**

**SVETI OČE,
POTRDI NAS
V VERI
str. 6**

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 30. maja 1996 • Leto VI, št. 11

Budimpešta: seja mešane slovensko-madžarske komisije

IDEALNO V SPORAZUMU, KAJ PA V ŽIVLJENJU?

Minuli teden so se v Budimpešti sestali člani mešane slovensko-madžarske komisije in drugič po podpisu leta 1992 razpravljali o uresničevanju Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji. Madžarski del mešane komisije, kamor sodijo porabski Slovenci, je vodil državni sekretar Csaba Tabajdi, slovenski del, ki je zastopal interese prekmurskih Madžarov, pa državni sekretar dr. Peter Vencelj. Član mešane komisije je bil tudi slovenski veleposlanik v Budimpešti Ferenc Hajós; porabske Slovence sta predstavljala predsednik Državne narodnostne samouprave Martin Ropoš in predsednik Zveze Slovencev Jože Himók (njegovo razpravo objavljamo na drugi strani); prekmurske Madžare pa József Balaskó.

"Hudič je v podrobnostih," bi lahko rekli in pristavili: zapletati se (lahko) začne, ko je potrebno dogovorjeno uresničevati v okoljih, kjer manjšini živita. O tem nekoliko pozneje.

Sporazum sta v Ljubljani podpisala tedanja zunanja ministra dr. Géza Jeszenszky in dr. Dimitrij Rupel. Podpis je bil dogovorjen na hitro, in sicer na željo Madžarske. Kako je Madžarska "potrebno-

la" Sporazum o pohvalnem odnosu do porabskih Slovencev, se je videlo iz medijske pozornosti: toliko madžarskih novinarjev se zbere v Ljubljani zelo redko, njihova poročila pa so bila objavljena isti dan ali v jutranjih časnikih. Drug za drugim so (smo) poudarjali, da so v Ljubljani podpisali Sporazum, ki pomeni vzorčni primer dvostranskega urejanja manjšinske problematike. Kot zelo važno pa je bilo tudi naglašeno, da bosta državi sproti ocenjevali uresničevanje Sporazuma, pri tem pa bosta enakovredno v mešanih komisijah sodelovali tudi manjšini. Odveč je zapisati, da Sporazum, ki temelji na Splošni deklaraciji o člo-

vekovih pravicah, zajema vsa področja narodnostnega življenja, vključno z "ustrezno udeležbo manjšin pri odločanju na lokalni, regionalni in državni ravni o zadevah, ki se nanašajo na pravice in položaj manjšin in njihovih pripadnikov." Obveznost, ki je madžarska stran (še) ni pripravljena izpolniti, zlasti kar se tiče zastopnosti v Parlamentu, medtem ko imajo prekmurski Madžari brez tega (osmega) člana svoj poslanski sedež v Državnem zboru (s pravico veta pri vprašanih, ki so bistvenega pomena za manjšino).

Tu pa se začenjajo "zadeve" razhajati: Sporazum govori o enakih pravicah porabskih Sloven-

cev in prekmurskih Madžarov, kajti drugače tudi ne more biti. Te pravice pa se bistveno razlikujejo: porabski Slovenci jih imajo (relativno) dovolj na papirju in manj v življenju; prekmurski Madžari jih imajo (skoraj) idealno zapisano z nekaj manj (idealnimi) rešitvami v vsakdanjem okolju. Zavoljo teh dejstev (pri katerih je delež manjšin relativen), Sporazum ne govori o recipročnosti, marveč o približevanju k enakim pravicam za obe manjšini (čeprav so zapisane pravice enake za porabske Slovence in prekmurske Madžare). Toda ne bi bilo politično modro, če bi pravice na silo izenačevali: prekmurskim Madžarom jih zniževali, ker med

porabskimi Slovenci nekaterih nalog ni mogoče uresničiti na hitro in nadomestiti - zamujeno v prejšnjih letih (desetletjih).

Zelo blizu sta si manjšini (čeprav so tudi tu razlike), ko gre za prepočasen razvoj krajev, v katerih živita. Sicer pa so gospodarski razvoj uvrstili na prvo mesto na novinarski konferenci in povedali, da bodo predlagali pripravo posebnega razvojnega programa za ta območja.

Kljub čitnim razlikam pa lahko porabski Slovenci in prekmurski Madžari dobro sodelujejo in drugi druge dopolnjujejo v prizadevanjih za uresničevanje Sporazuma o njihovem položaju.

Za zaključek pa ocena budimpeštanskega sestanka, ki jo je povedal slovenski državni sekretar dr. Peter Vencelj: "Ocenjujem, da je bilo delo zelo uspešno, da v političnem smislu ni razlik pri razreševanju odprtih vprašanj; vsi ocenjujemo, da obstajajo materialne ovire za reševanje konkretnih nalog, ki so na relaciji manjšinske zaščite na eni in drugi strani."

Včasih pa bi lahko marsikatero nalogo uresničili, če bi pokazali dovolj dobre volje in pripravljenosti - kar velja za obe strani, za obe manjšini.

Prispevek predsednika Slovenske zveze na manjšinski mešani komisiji v Budimpešti

ZAHTEVE LE DELNO URESNIČENE

"V imenu Zveze Slovencev na Madžarskem se zahvaljujem, da lahko sodelujem na seji Mešane komisije. Prav tako sem vesel, da Slovence na Madžarskem prvič na Mešani komisiji predstavlja tudi predsednik Slovenske državne manjšinske samouprave, ki tako prevzema mojo dosedanje vlogo pri tem delu.

Kljub prizadevanjem in premikom na boljše v zadnjih letih pa je položaj Slovencev na Madžarskem še v precejšnji meri slabši od položaja madžarske narodne skupnosti v Sloveniji. Dovolite mi, da vas na kratko, v nekaj točkah, opozorim na naše probleme in vam posređujem naše prošnje ali - bolje rečeno - zahteve, ki izhajajo iz meddržavnih sporazumov, so pa tudi operativni del - konkretno uresničevanje Programa sodelovanja, o katerem teče beseda.

1. Pomembno vlogo pri ohranitvi Slovencev na Madžarskem ima mejni prehod Gornji Senik-Martince. Zagotovo je enako vlogo odigral mejni prehod Pince-Tornyiszentmiklós. Prosimo, da se oba mejna prehoda prekvalificirata v mednarodna in s tem omogočita večjo povezanost in mobilnost potnikov.

Na podlagi podpisanega sporazuma med Slovenijo in Madžarsko o odpiranju novih mejnih prehodov upravičeno pričakujemo odprtje novih mejnih prehodov v čim krajšem času. Tu mislim v prvi vrsti na mejni prehod Verica-Čepinci, na kar je, na žalost, pozabila slovenska vlada, saj je madžarski strani predlagala odprtje mejnih prehodov Prosenjakovci-Magyarszombatfa in Kobilje-Nemesnép. Sprašujem, kako se je lahko zgodilo, da Slovenija podpira odprtje dveh mejnih prehodov na območju, kjer živi madžarska skupnost v Sloveniji (upam, da me predstavniki madžarske skupnosti ne razumete napačno), na svojo slovensko manjšino v Porabju pa pozabi? Žal, moram povedati tudi to, da vodstvo Železne županije v tem podpira slovensko stran; torej je tudi Železna županija pozabila, da so del njene prebivalstva Slovenci.

Temeljni pogoj za obstoj maloštevilne narodnostne skupnosti je njena gospo-

darska moč. Če že podpisniki sporazuma nimata ali ne najdeta ustreznih finančnih virov ali možnosti gospodarskih naložb za Porabje, naj odpreta in ustrezno kvalificirata mejne prehode, ki so glavni pogoj za gospodarski razvoj in pretok kapitala, obenem pa najcenejša varianta gospodarske pomoči.

2. Podpisniki zagotavljata tudi možnost izražanja verske pripadnosti v maternem jeziku. V to smo tudi verjeli in smo dve leti štipendirali (enako slovensko šolsko ministrstvo) porabskega fanta, ki se je odločil za študij teologije v Sloveniji, da bi se vrnil kot duhovnik v Porabje. Nismo se dolgo veselili, saj ga je sombotelski škof poslal lanske leto v Rim. Na osnovi tega lahko sklepamo, da za cerkvene kroge narodnostni zakon očitno ne velja. Žal ne vemo, na koga naj se v zvezi s tem obrnemo, saj vse naše prošnje ostajajo nerešene, dogovori pa pozabljeni. Sprašujemo se tudi, kakšna je pri tem vloga mariborske škofije, je tudi mariborsko škofu vseeno, da smo zgubili našega bodočega duhovnika? Bojimo se, da je odgovor pritrdilen.

3. Za ohranjanje in razvoj maternega jezika manjšine so nujno potrebni strokovnjaki iz matične države; na žalost imamo Slovenci na Madžarskem še vedno nezadovoljivo rešen status narodnostnih šol, saj izobraževanje poteka v madžarskem jeziku, naša materinščina pa se poučuje le kot učni predmet, to pa je premalo. Srednjeročno moramo razmišljati o narodnostni šoli (lahko tudi privatni), v kateri bosta madžarski in slovenski jezik

enakovredno zastopana. Torej tudi na šolskem področju smo v mnogo slabšem položaju kot madžarska skupnost v Sloveniji. Zato je za nas velikega pomena strokovna pomoč iz Slovenije; predvideva jo tudi 39. člen Programa sodelovanja, o katerem se pogovarjamo.

Na regijski ravni je taka

joče svetovalke čimprej uredi na meddržavni ravni; madžarska stran ji naj zagotovi pogoje dela in bivanja, kot to določa Program sodelovanja.

4. Slovenci na Madžarskem imamo vrsto uspešnih kulturnih skupin, ki večkrat nastopajo tudi v Sloveniji. Kot pomoč nam je slovenska stran do zdaj pošiljala avtobuse za prevoz naših skupin. Pred kratkim so nas madžarski mejni organi opozorili, da praznim avtobusom več ne bodo dovolili čez mejo, na Madžarsko. Prosim predstavnike madžarskega prosvetnega ministrstva, da nam uredijo možnost nemotene uporabe avtobusov s slovensko registrsko oznako.

5. Spoštovani! Dovolite mi, da vas seznanim s takorekoč najbolj konkretnim rezultatom dogovaranja v času od prejšnje seje: Slovenci na Madžarskem smo končno dobili svojo radijsko frekvenco. S tehnične plati je tako problem rešen. Prosim člane Mešane komisije, s tem pa zlasti madžarsko stran, torej državo Madžarsko, katere državljani smo, za dokončno politično kot tudi finančno rešitev projekta našega radia.

Zveza Slovencev je pretekli mesec ustanovila pripravljalni odbor, ki je pro-

učil možnosti za realizacijo radijskih oddaj. Prosimo za možnost 24-urnega oddajanja programa dnevno. Od tega bi na začetku bilo 2 uri našega lastnega programa, od 11. do 13. ure, za ostali termin pa bi prevzeli oddaje Murskega vala iz Murske Sobote. Menimo, da bi nemoteno delo radia lahko potekalo z zaposlitvijo 4 poklicnih novinarjev in 1 tehnika. Prosimo torej madžarsko vlado, da nam zagotovi finančna sredstva za delovanje našega radia. Mnenja smo, da bo moral radio delovati samostojno, neodvisno od Zveze in samouprave.

Z veseljem vam lahko povem tudi to, da smo s pomočjo finančnih sredstev iz Slovenije kupili prostori in funkcionalen objekt v Monoštru; v njem bi lahko uredili prostore za radio. V tem objektu bodo na voljo tudi prostori za konzulat Republike Slovenije, za katerega se je že odločila slovenska vlada.

Spoštovani člani Mešane komisije!

Zavedam se, da realizacija naših prošenj oziroma zahtev ni možna brez znatno velikih finančnih sredstev, kot tudi tega, da so rešitve teh naših perečih problemov več kot nujne. Veseli pa me, da so se naše zahteve, izrečene na prejšnji seji, vsaj delno uresničile."

Sestanek kuratorija Košičevega sklada NOVI PREDSEDNIK IN PESTER PROGRAM

V Števanovcih je bila seja kuratorija Košičevega sklada. Sprejeli so pester program dela in izvolili novega predsednika, to je postal Janez Ujčič iz Maribora. Dosedanji predsednik Janez Lombergar pa ostaja še naprej član kuratorija.

Tudi letos bodo organizirali raziskovalni tabor in v Sakalovcih zbirali narečno gradivo. Pripravljajo tudi zbornik o porabskem narečju in prevod knjige Vendsko vprašanje iz madžarskega v slovenski jezik.

Osrednji dogodek prihodnje leto pa bo simpozij ob 130. letnici smrti Jožefa Košiča. Med stalne naloge sodijo štipendije porabskim šolarjem, nakupi knjig in druge naloge, o katerih bomo podrobneje poročali v naslednji številki Porabja.

eR

Inda svejta

SVETNIKI V JUNIUŠI

Najbole poznani svetniki v junijuši so sv. Medard, sv. Marjeta (Margit), sv. Vid, sv. Ivan Krstiteu pa sv. Peter i Pavel.

Sveti MEDARD je biu pūšpek, fejt stari je mrau 550-oga lejta. V njegvoj domovini - na Francuskom - so na njegov den svetili "svetek trnovi rauž", nedužni dejkeu. Eno so voodabrali za kralico rauž za eno leto. Na glavo so ji djali venec iz trnovi rauž. Tau šego je prej sveti Medard vónajšo. Sarமாகom je tō rad pomago. Pogane na krščansko vōro obračo. Pogange so dostakrat kaj vkradnili od njega, un njin je pa odpūsto, z rečami oča-naša: "odpūsti nam naše greje, kak i mi odpistimo grejšnikom našim."

Sv. Medard

Dugo lejt po smrti sv. Medarda so si lidge vōzbrodili, ka če na njegov den dež dē, te prej 40 dni de ūšo.

Sveta MARJETA (Margit) je mrla kak dvica 1093-oga leta na

Sv. Marjeta

Škotskom. Njena stara starca po materi sta bila vogrski krau Sveti Štefan pa njegova žena Blajžena Gizela. Naraudila se je na Vogrskom kauli leta 1045. Njeni oča je biu z Englanda. Škotski krau Malcolm III. go je vzeu za ženo, gda je bila stara 22 lejt, pa tak je

gratala 1070-oga lejta kralica. Osem mlajšov sta mela: šest pojbov pa dve dekli. Trge podje so kralji gratali ena dekla pa kralica. Na Škotskom so go preveč radi meli, zato go majo za patrona Škotske. Prva liki je mrla - 48 lejt stara -, je fejt betežna bila, mauž pa najstarejši sin ji je mrau v bojni. Mrla je leta 1093, svetnica je gratala l. 1251.

Sveti VID (Vitus) se je naraudo v Siciliji. Njegov oča je biu pogan, zato so ga na skrūma dali okrstiti. Gda je tau casar zvōdo, ga je dau zgrabiti, mantrati pa v vauzo zaprejt, pa če je li samo 12 lejt star biu. Tak pravijo, ka ga je prej angeu rejšo z vauze, pa ga je odpelo v Italijo.

Na njegov den - 15. juniuša - je dostakrat meglja, zato pravijo pri nas v Porabji, ka "Vidova meglja, krjūvji gedec": žito pa pšenico na nikoj deje.

Na Ivanovo - 24. juniuša - ma svoj den sveti **IVAN KRSTITEU**. Njegov oča je biu dūhovnik, mati pa Elizabeta. Naraudo se je šest mejsecov pred Jezošom Kristošom. Gda je gorzraso, je odišo v pūstinjo, tam je predgo pa krsto lidi. Casar ga je dau vloviti, pa ma glavau vkraj vsejtji. Ivanovo glavau so prinesli pred casara na talejri, Saloma pa je plesala cū.

Pri nas v Porabji pravijo, ka na Ivanovo se den obrné, tē den je najdujše svejklo. Inda so na Ivanovo ognje nalagali pa so prej ognja skakali mladi. Šteroga je plamen dosegn, tisti se je eške tisto leto oženo. Če štoj v lasej odi, pa ma prapotno semen v žepko spadne, tisti večer v štalī čūje, ka živina guči nad sebov.

Sveti PETER pa **PAVEL** sta mrla kak mantrnika, 67-oga leta. Ba-

dva sta bila apoštola.

Sv. Peter pa Pavel

Petrovo pravo ime je bilau Simon. Ime **PETER** - pomeni skala - ma je dau Jezoš Kristoš. Peter je skala svete matere cerkve. Sv. Peter se je naraudo pri jezeri Genezaret. S svojim ocom pa bratom je tam ribe lovliu. Iz njegovoga čunaklina je gnauk Jezoš predgo, pa je čūdo naredo, gda so dosta rib vlovili. Od tistoga mau je grato Jezošov apoštol. Gda je Nero biu casar, ga je dau zgrabiti, pa na križ pribiti. Peter je proso, naj ga z glavauv tadoj obejsijo, ka je prej nej vreden toga, ka bi tak mrau, kak Jezoš. Tam so ga pokopali, gde je mrau, tam počiva v cerkvi svetoga Petra - v Vatikanu.

Sveti **PAVEL** apoštol je eno leto predgo o Kristoš v Grčiji, gde se je dosta lūdi dalo okrstiti pa uni so se najprva imenūvali za kristjane. Dosta je potūvo, je včūu pa na krščansko vōro obračo lūstvo. Dostakrat so ga zato v vauzo zaprli. Te je pa tak včūu lūstvo, ka je pisma piso - 14 njegov pisem leko štemo v Svetom pismi. Istoga leta je mrau, gda sveti Peter. Njema so s sablo glavau vkraj vsekli.

Na Vogrskom na Petrovo i Pavlovo začnejo žetvo delati. Pri nas v Porabji žito te eške nej zrejlo. V Števanovci po žetvi na konci strnišča par betev žita njajo, šteroma pravijo: "Svetoga Petra brada". Tau je ovak poganska šega, naši starci so te par betev aldūvali zato, ka bi drugo leto tō dober pauv biu.

Marija Kozar

Pismo iz Sobote

STO JE STO

Ne ven, če poznate, kak se je tou zgodilo. Pa naj bou, tisti, ka poznate, ške leko inouk preštete. Tak je prej tou bilou.

Pride v krčmou eden jako čemerasti moški pa glejda kouli sebe, kak če bi koga isko. Pogledne za šankon, te pa ške vse tiste, steri so za mizami sedeli. Čidale je bole čemeran gračūvo. Te se pa samo nagnouk zdere:

-Steri je tū Zankočov Števek?!

Niške je nika nej pravo.

-Ške gnouk pitan, steri je tū Zankočov Števek?!

Te se pa tan čista v kauti zdigne eden mali človik pa pravi:

-Ge san Zankočov Števek.

Tisti čemerasti stoupi do njega in ga zača nebesko biti. Bole ga je mlato, tisti mali se njemi je bole smijau. Gda ga je redno zmlato, te je odišo, tisti mali pa se je cejli fkūper spotrejt ške dale smijau:

-Kak san ga prej k lūčo. Vej pa ge spoj nejsan Zankočov Števek.

Tou je rejsan bole hec, kak pa istina, ali vseeno. Nikak tak se gnesden ravnaio tisti, steri se idejo politiko in sprobavlejo živce nas navadnih lidi. Dobro, političare glij ne smimo biti, ka bole na nji pazijo, kak pa na štrke. Uni pa lejko obračajo svoje kapute, kak škejo, pa njn niške nemre čista nika. Nouvi časi, radi pravijo. Rejsan, nouvi časi ali gnaki lidje, steri so trnok brž pozabili, ka so bili prle. Zđaj majūčejo pa zrak mejšajo s čista načišo farbo, kak so tou delali ške par lejt nazaj. Pozabili so na svoje indašnje guče, na svoje indašnje slūžbe. Če bi je zđaj sto šou mlatiti, ne bi nikak prpoznali, ka so tou bili uni. Tak vōvidi, kak če bi se naroudili kumaj pred petimi lejтами ali pa kak če bi pred ten živeli na Marsi. Te si zđaj tak brodin, ali so na našon kormanji mlajši ali pa Marsovci.

Mojo taščo Regino, trno čedno žensko, so tej nouvi časi tō zgrabili. Dapa, petdeset lejt prekesno. V ovij cajtaj je nej trno marala za vse fkūper. Kajkoli je nosilo ime socializem, njoj je nej šlo v vūja pa z gezika tō nej. Zđaj, v ton nouvon časi, njoj odijo po glavej tisti časi, sterin naši Marsovci pravijo stari časi. Šigdar, gda v začetki mejseca penzijo dobi in ji trbej plačati račune, se spoumni na tiste čase, stare čase. Samo globoko si zdejne in ta nekan pred sebe si zbrodi, kak je inda boukše bilou pa ške tou, ka je zatok nej bilou čista vse v tiston časi tak zanikoj. Bar pejnezi so bili.

Tak zđaj moja taščo Regina, trno čedna ženska, brodi na tiste stare čase. Malo si cilou brodin, ka vnoči pod gūnjo naskrivoma šte Marxa pa Engelsa.

MIKI

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI
vsako drugo sredo ob 14.10 na
1. programu madžarske televizije.

Naslednja oddaja bo
29. maja 1996

(Ponovitev oddaje v soboto
ob 8.45 na 2. programu.)

OD SLOVENIJE...

Papežev obisk

Na tridnevnem pastoralnem in državniškem obisku v Sloveniji se je mudil papež Janez Pavel II. Pogovarjal se je z vsemi najpomembnejšimi slovenskimi politiki, maševal je v Ljubljani in Mariboru, z mladimi pa se je srečal v Postojni, kjer je proslavil tudi svoj 76. rojstni dan.

Thaler ni več zunanji minister

Po 15 mesecih se je končala kariera najmlajšega zunanjega ministra v Evropi. Poslanci slovenskega parlamenta so 34-letnemu Zoranu Thalerju izglasovali nezaupnico. Po mnenju poznavalcev je Thaler najbolj očitna žrtev notranjepolitičnih sporov na Slovenskem. Glavni očitki opozicije so bili: zastoj v odnosih z Evropsko unijo, s Hrvaško in z Italijo, med osebnimi zamerami pa Thalerju očitajo nastopanje, neprimerno za diplomata. Takoj po izidu glasovanja, ki ga je presenetil, je premier dr. Janez Drnovšek izrazil pričakovanje, da bo Thaler do izvolitve novega ministra delal naprej, pomagal pa mu bo tudi sam, v želji, da Slovenija čimprej podpisne pridruženji sporazum k Evropski uniji.

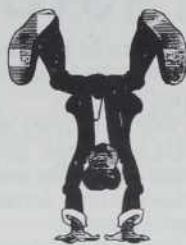
Kučan v Pragi

Slovenski predsednik Milan Kučan se je mudil na prvem državnem obisku na Češkem. Skupaj s češkim predsednikom Václavom Havlom sta na praškem gradu odprla razstavo Jože Plečnik-ArHITEKTURA za novo demokracijo. Razstava je najpomembnejša predstavitev slovenske kulture letos v tujini.

Srečanje sindikalistov

V Lendavi sta se sestali vodstvi Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in Nacionalne konfederacije sindikatov madžarske. Glavne teme pogovora so bile: izmenjava izkušenj o sindikalni organiziranosti in predstavitev gospodarskega in socialnega položaja v obeh državah. Tovrstna srečanja naj bi bila poslej pogostejša.

Jajaaa?!

Vej pa don nej?!

Srmački sodački minister. Z Vogrskoga so na Poljsko poslali devet ali deset sodački fligarov MIG-29, šteri so tam s pravimi raketami strejlali. Problem je samo tau, ka takše eroplane samo tak leko pošlemo z Vogrskoga v tihinske rosgae, če parlament v tau nutri privoli. Dobri vogrski sodačke pa vlada (kormány) pa so tak brodili, ka de tau brezi parlamenta tō šlau. Zmejšali so se. Najlepši vic pri tom pa je tau, ka je prej sodački minister Kelti nej znau za tau, ka vogrski fligarge na Poljskom kūrijo pa strejlajo, kak Elija na svoj den. - Z

FLEJGARGE PA FLIJGARGE

usakšnim malim drekom se minister zato tō ne more spravlati?

Pamella - pá mejla. Takše norce na Madžarskom, šteri se zavolo televizijske serije Dallas vkūper sfadijo. En moški, šteri se je ranč nej tak dugo rejšo vauze, je srečo enoga spoznanca, s šterim sta vkūper pila pa se pogučavala. Rejč je nikak na tau nanesla, če je prej Samantha ali Pamella bole fejest ženska. Eden je pravo, ka prej ta, drūgi pa trdo, ka drūga. Tačas sta se bōtivala, ka je ta prvi gorskočo, vzōu naužic, pa ovoga presmekno, ka je prej tista merikanarska baba, štero un pavi, bole fejest. - **Au Merička dalla(s), dalla(s), dalla(s), dalla(s), au Merička dalla(s), cejli dugi nauž.**

Parpitani razpitani. József Z. se je razpito od svoje žene, (h)či je ostala pri ženi. Paragrafuške so ma dopistili, ka včasik leko pogledne svojo dejte, ali ga odpela na svoj nauvi dom. Oča je z nikšim fa-

fadlinom odpelo 6-letno či od matere, ka de malo pri njem. Gda deteta pa razpitanoga očō več gni nej bilau nazaj, je policija začnila iskati. Tak vōgle-da, ka je oča svojo malo či seksualno matrau, potontistoga pa go bujo pa go nago zakopo. - **V šterom tali pekla de te človek?**

Yoko Ono pa veronavuk. Negdešnja žena od Johna Lennona, največšoga Beatlesa, je s svojim sinom pa z njino bando imejla en koncert v New Yorku. Ta Japonka, štera je že dosta vrgolije špilala v svojem žitki, je te, gda je spejvala, v eni rokej mejla mikrofona, v drugi pa sveto pismo. Včasik je vōčesnila par listov, pa med poslušalce lūčala. Zatogavolo so se ništarni katoličani gorposili. Njen menedžer je tem lidam prej takši glas dau, ka njegova šefica (fōnōknō) prej gvūšno tak oznanja evangelij. - **Pekeu rejsan more nikši velki biti, če do usi te nezna-**

žni lidgé mesto meli v njem!?

Minclī kak čepinclī. Nikši mladi Nemec (22) je vzōu doma en klapač, štūu vō z njega vdaro, pa v klapačino lūknjo nutri potisno svojoga ftiča. Té pa se je tak stisno, ka ga več nej mogo nazaj vōvzeti. Od velkoga stiskavanja je siromačka tretja nauga začinjala vsigder bole otejkati. Naslednje so padarge pravili, ka nika nega drugo nazaj, liki ovoga je trbej dovjrezati, ka je tejlō nej dobivalo več krvi. Te pa je enomi na pamet prišlo, ka prej fajbekarge, gda je kakša velka nesreča, lūdi vō z autonov rejšejo. Pa rejsan. En gasilec je tak na fajni žago kalapač, ka se me je pršikalo. Gda se je pojep pribūdo, pa zagledno gasilsko žago, je omedlōu. Samo sledik je zvōdo, ka so ga don nej fkdopi. - **Pojep, pojep!?** Drgauč bole nej v klapač, liki: cūcek v štūcek!

FR.M.

V ŐRISZENTPÉTRI SMO ČÜLI

Hranilnica Őrség (Őrségi Takarékszövetkezet) je držala svoj občni zbor majuša. Njeno območje (terület) sega celjak do Porabja, med tejm pa navekša na seniški del. Na D. Seniki majo zastopnika (képviselő), ki se spravlja s tistimi pejnazami, ka lūdje pršparajo, pa v tau hranilnico dejajo ali vōgemlejo. Dobro znamo, da povejmo, v Varaša zvūn te hranilnice eške njstarnne banke delajo, pa morem povedati, vsakša je vekša, kak ta. Tak se pa vidi, ka med dostimi bankami je ta mala tū edna, šteroj se lūdje leko zavūpajo. Mi ništarni, steri smo nut v hranilnici, vsakšo leto demo na djilejš pa nam tam not pokažejo, kak so gazdūvali, ka so dopernesli. Če vse vkūp vzemamo, tak moremo ceniti, da

vsakšo leto bole uspešno delajo, vsakšo leto si naprej zagotovijo pejnaze. Tau je zdaj 15 milijonov forintov. Zvūn toga so v 1995. leta skuterok 2 milijona forintov čistoga haska meli. Če te lumare gledamo, nekaj bi leko pravo, ka je pa tau? Moremo pa znati, da je ta banka za delavce, za takše lūdi, šteri so nej bogati, šteri si svoje forinte pršparajo, pa si tam malo sranijo. Pa doste takši geste. Vsakši se ne more z milijonki lūčati, sploj pa vidi, da lūdje malo slūžijo, dosta lūdi nejma dela, gospodarska kriza je pa vsakši den globša. Med tejm pogoji more ta mala "banka" delati, slūžiti lūdi. Žalostno smo čüli tau tū, da vse več lūdi vse več duga ma pri hranilnici. Gor so pogemali na posaudbo pejna-

ze, nazaj pa ne plačūjejo. Med tejm je pa dosta špekulantov tū. Te dug samo borovija leko notpržene, če more. Edna takša zadeva (ügy) največkrat več kak edno leto trpi, pa nej gvūšno, ka go rejšijo. Od toga je tū guč bio, da prej naprej spravi država takši finančni zakon, ka če banka nede mejla na leto 25 milijonov forintov, te go zaprejo. Po mojem s tejm pa maloga človeka dobro po glavej zmlatijo. Znano je, da bi za toga volo tū nej dobro bilau, če bi go zaprli, ka hranilnica menjava devize tū. Nej daleč odtec je mejni prehod. Če iz Slovenije priđejo, si tam leko menijo tolare, naši si pa leko menijo forinte. Z veseljem sam tau tū zvedla, da seniški del - dva Senika pa Sakalauvi - je lepo pršparo pejnaze.

Če vkūp poglednomo z lanjskim letom, te tak 15 %-ov več pejnaz so not djali v hranilnico kak 1994. leta. Istina, ka je tau menja, kak inflacija, depa itak je dobro. Menja lūdi pa menja pejnaz so pa vzeli na posaudbo od hranilnice kak 1994. leta. Lūdje se raj vkūp potegnejo, liki bi dragi žau plačūvali.

Po tejn se samo tomi leko vūpamo, ka nam tau "malo banko" ne vzemejo vkraj, pa ka do za par lejti od vekšoga haska račun daval. Neščem pa, ka bi kaj nej dobro razmeli. Potrdim, da je lūstvinu pejnaze v gvūšnom mestji, če bi pa hranilnico gorzračunali, vaši pejnazge so nej zgūbleni. Bole so gvūšni tam, kak v dosti drūgi bankaj.

I. Barber

Tutnivanje s strino Aranko Schwarcz

MISLILA SAM, KA MI RANČ GLAS NE PRIDE VÖ NA LAMPE

-Strina Aranka! Vi tak-
šo lepo vogrsko krstno
ime mate, po možej (Sch-
warcz) nemško, zmejs pa
tak lepau slovenski gu-
čite. Te ste vi - tak lüstvo
gledauč - zato fejsť nika
uküper zmejsani, nej?

-Dje buma, kak pravite.
Dja sam rodjena v Slo-
venskoj vesi. Mauž pa Vo-
grin bio. Njega starište so
z Nemškoga bili. Dja ete-
gamau slovenstji rada gu-
čim. Gdakoli se s slo-
venstjim lüstvom srečam,
dja raj gučim slovenstji, kak
vogrski.

-Depa vaše krstno ime
Aranka je bole vogrsko,
kak slovensko, nej?

-Dje, takšo so mi starište
dali, ka si vejim, nej? Ja, če
se nam vidi ali ne vidi, tau
moremo meti.

-Pa tak lepo ime gē!
Vam se leko ne vidi?

-Gda se vidi, gda se ne
vidi, ka Nemci ne vejo
vöprajti.

-Leko tak pravijo, ka:
Arrrryanka? - Nej, liki tak,
ka: Aranka.

-Kak se pa vi po de-
kliško pišete? - Dončec.

-Vej pa v Slovenski vesi
ste vendrak tak vsi
Dončecke, nej?

-Tak vendrak polonje
vesi, buma.

-No, ge sam zdaj zato
k vam prišo, ka nej tak
dugo se vas je en par lüdi
zbralo, pa ste naredili eno
dramsko skupino (színház-
szécsopar), že ste na več
mejstaj nutri tö pokazali,
ka ste se naučili. Kak se je
tau začnilo?

-Naš Miki Roš iz Murske
Sobote - un je že večkrat tū
pri meni bio pa tö spau - mi
je pravo, ka so se uni na
Slovenski zvezi zgungali, ka
štejje nika naprajti. Zmejs
je meni Klara Fodor že tū
prajla, ka prej tau pa tau
bau. Moremo prej malo
starejšo lüstvo tū vtjüper
sprajti, ka prej spojlo dobro
bau, spojlo dobro bau.
Naslejdne nas je te vküper
prišlo sedem lüdi...

-Te vas sedem geste,
kak sedem laqui lüdi?

-Skor tak. Tri pari dje-
stejje. Tri moštji pa tri
ženstje. Dja sam sedma.
Dja sam stara babe, ka se
vsigder čemer nad mla-
dimi.

-Vi ranč nemate para?

-Dja nemam para.

-Takšo fele formo
čemer gē vaš par...

-Tak.

-Kak so leko vas na njē
vzeh? Tak pravijo, ka prej
gda že človek malo sta-
rejši gratüje, te se ma že
dost vse kaj unauža.

-Dje buma, tak je djē. Mi
mamo eno pevsko skupino
tū, ka nas Marija Rituper iz
Murske Sobote vči, mi tū
večkrat vtjüper pridemo.
Dja zatogavolo tū dosta nu-
tri odim na Slovensko zve-
zo. Tam me je Klara Fodor
večkrat prosila, naj don
vzemem eno vlogo (sze-
rep). Dja sam sprvoga nej
stejla, nej, ka se bodjim do-
sta včiti. Dja sam v svojem
žitki bole samo delala, nej
sam se trno včila. Včiti!
Baug moj, ka pa s tauga
bau?! Ka mena nede do-
bro. Bodjala sam se, ka se
nemo mogla navčiti!... De-
pa don me je na njē vzela.
Eva Casar z Gorenjoga
Šinika pa Joži Kürnjek s
Števanovec so že ranej
prokali. Dja sam pa naslej-
dne cuj prišla. Gda mi po-
kažejo, ka za reči dja mam,
te si pravim, vej pa tau nej
Baug vej, ka veliko djē...
Tak naura pa don ne
morem biti, ka bi se tau nej
leko navčila! Tak smo te
začnili delati. Vej dostakrat
smo samo šteli pa šteli. Feri
Lainšček pa Miki Roš sta
tau igro napisala. Uni zato
malo ovak gučijo, kak mi.
Tak so prajli, naj bole tak
po našom djeziki bau, ka
naj malo našo lüstvo vtjü-
per pride pa naj se malo
veseli.

-Tiste prekmurske reči,
štere mi tū v Porabji, v
naši krajini ne razmimo,
tiste ste te vi vöminili.

-Ja, mi smo svoje nutri
djali.

-Vidim, ka tekst
(szöveg) mate lepau doj
zdrunkivano.

-Tau, ka tū mamō dola
spisano, tau dja vse raz-
mejim. Klara Fodor pa Ma-

rijana Sukič so mena že po
naše dola obrnauili, tak ka
je mena že telko ležej bilau.

-Zvün vas tri, štere ste
že pravili, što vse eške

špila?

-S Slovenski vesi Zoltan
Majcan pa llda Antal, z Va-
raša Klara Fodor. Sprvoga
je tak bilau, ka de Šanji
Bedič špilo z njauv, depa
Šanjina mati so mrlji, pa te
zatogavolo un nej mogo cuj
staupiti, ka veliko žalost
emo. Zdjaj te Miki Roš špila
za njega.

-Ta špila bole vesela
gē?

-Tau je vse norija. Kak
žena pa mauž fotiva leko
majo. Tau Klara pa Miki
špilajo. Sprvoga lüstvo ne
vej, če zdaj mauž ma fotive
ali žena. Zdjaj te don nej
tak, kak lidgē mislijo, ka je
un naredo koma fotiva.
Naslejdne una pravi, ka:
nej sam dja djalaufka, da si
ti! Njej je nekaj drugi
naredo fotiva, ka sta 13 lejt
nej mogla meti dejte...

-Ka pa te drügiava dva
parā?

-Tam pa žena svoje
padaštjinje moža mā. Tau
pa tak... Če dja zdaj vse
tāpovejm, te lüstvo ne pri-
de gledat!?

-Vidite, tau istino ma-
te! V Vestniki, sobočakaj
novinaj sam vüdo na
kejpi, ka je edna od vas
visko kumas ženske spau-
dne lače držala. Te tau vi
vse nika moderno mate!?

-Tū vsefele norije dje-
stejje.

-Kelkokrat ste že gor-
staupili?

-Najoprvm smo bili na
Gorenjom Siniki, te v Sa-
kalauvci, na Dolenjom Si-
niki, v Števanovci. Ojā'i
smo v Petrovce tū, 12-oga
majuša smo bili v Varaši,
21-oga smo bili v Murski
Soboti...

-Te vi več kaulivrat odi-
te, kak kakšo pravo gle-
dališče (színház)?

-Sin mi tak pravi, ka že
več dem, kak bi mi trbōlo...
V Kuzmo pa v Grad mo tū
šli. Ausmoga juniuša pa mo
v Budimpešto šli.

-Toma, ka telko sé pa
tā odite, ste leko radi, ka
ste se nej zaman včili.

-Pri enom kraji je tau
rejsan tak. Pa tau tū, ka če
bi nej dobro bilau, te bi nas
nej zvāli.

-Lüstvo zato vküper
pride?

-Ja. Na Gorenjom Siniki
so tö lepau vtjüper pšili.
Sprvoga smo tak mislihi, ka
nikoga nede. Naslejdne pa
je vse puno lüdi bilau, te
smo pa radi bili. Zato je
vseposedik dosta lüdi
vtjüper prišlo... Tau zato
delamo, ka je malo zato
mujs vö titi z doma, nej
samo doma sejdati... Clo-
vek potontistoga malo leži
čüti. Zdjaj sam že sedem lejt
doma v penziji. Vej pa tū bi
naura gratala, če bi vsigder
samo doma bila!?

-Takšoga človeka tö
mate, šteri vam šaušnja?

-Nej, vsakši more vedati
svoje reči.

-Te ste vi bole profesio-
nalni, kak pravi profesio-
nalci!

-Mi vse vejmo, eške tisto
tū, ka drügi more prajti.

-Takše nej bilau, ka ko-
ma kaj nej na pamet pri-
šlo?

-Nej, tau ne smej biti. Če
koma brž kaj na misli ne
pride, te more povedati
nika, ka se cuj šika. Dola
staniti ne smej.

-Ka pa gda tam gor-
pridete na ovm (színpad),
na deske, uder kaj noge
trpečejo?

-Sprvoga na Gorenjom
Siniki so mi spojlo trpetale.
Dja sam mislihi, ka mi ranč
glas ne pride vö na lampe!?

-Depa tau je samo enpar
minut trpelo. Pa v Slo-
venski vesi, gde sam dja
rodjena, je ranč tak bilau.
Puno lüstva je bilau, pa fejsť
so se smedjali, gda so me
zaglednoli. Mena je malo tū
smej vüjšo, depa poton-
tistoga je že vse dobro šlau.

-Tau zato tö nej tak na
leki delo, kak bi si stoj
mislo.

-Čštje popejvati je
baukše djē, ka tam smo vsi
vtjüper djē. Depa toma se
človek tū cuj vzeme, tak, ka
vsigder baukše baudē.

Francek Mukič

DO MÄŽARSKE

Preiskovalnega urada
ne bo

Kljub trdi odločnosti
premiera preiskovalnega
urada za gospodarski kri-
minal ne bo. Temu pred-
sednikovemu načrtu je
najbolj nasprotovala koali-
cijska partnerica Stranka
svobodnih demokratov.
Urad naj bi imel posebne
privilegije in pooblastila ter
bil odgovoren le vladi. Nje-
gova ustanovitev naj bi
stala približno pol milijarde
forintov. V interesu usta-
novitve urada bi skup-
ščina morala spreminiti
več dvotretjinskih zakono-
v, to pa ni mogoče brez
sodelovanja koalicijskega
partnerja. Zato je premier
odstopil od načrta.

Opozicija zahtevala odstop obrambnega ministra

Zaradi sodelovanja
madžarskih vojaških le-
tal-lovcev na vojaških va-
jah na Poljskem je opo-
zicija zahtevala odstop vo-
jaškega ministra, češ da
ministrstvo ni imelo dovo-
ljenja madžarskega parla-
menta. Minister Keleti je
svoj odstop ponudil pre-
mieru, le-ta ga je zavrnil z
utemeljitvijo, da omenjeni
minister dobro opravlja
svoje delo ter da je kon-
struktivni član vlade.

Ekskurzije porabskih šol po Sloveniji

Proti koncu maja so se
skoraj vse osnovne in sre-
dne šole v Porabju odpra-
vile na ekskurzije po Slo-
veniji. Seniška šola je pre-
živela tri dni (23.-25. maja)
v deželi matičnega nara-
da. Prepotovali so skoraj
vso Slovenijo. Prenočevali
so s pomočjo Rdečega
križa Slovenije na Debe-
lem Rtiču.

Monostrski osnovno-
ter srednješolci (tudi iz
strokovne šole in gim-
nazije) so se na dvodne-
vnem izletu spoznavali s
Štajersko, Gorenjsko in
Notranjsko. K ekskurzijam
sta finančno precej pri-
spevala umetnika Franc
Mesarič in Sandi Červak,
ki sta denar od prodanih
slik, ustvarjenih v Porabju,
namenila šolam.

Programi

-Gledališka skupina
Nindrik indrik bo 2. junija
nastopila v Gradu na Ku-
zmi, 8. junija pa v Budim-
pešti.

-8. junija bo z Vestni-
kovim vlakom odpotovalo
na Gorenjsko približno 20
Porabcev.

SVETI OČE, POTRDI NAS V VERI

Od 17. do 19. maja je Sveti Oče gorazisko Slovenijo. Na sveto mešo pauleg Maribora so šli na prauško z Madžarske tó. Vogrski romarovi je bilau kakšni štiristau, med njimi kakšni 150 iz Porabja. Največ je bilau z Gorenjoga Senika, Slovenske vesi, Monoštra, šli so ešče iz Sakalauvec, Števanovec, Farkašovec tó. Romare je vodo varaški gospaud **Zoltán Németh**.

Odkod je prišla pobuda, naj se za ta dogodek organizira romanje tudi iz Porabja?

"Obisk papeža je za vsakega kristjana izrednega pomena. Za tukajšnje Slovence obisk Svetega Očeta v Sloveniji pomeni potrditev njihove vere in tudi narodne identitete. Ker je obred potekal v slovenščini, smo pričakovali v prvi vrsti prijave slovenskih vernikov, veselili smo se pa tudi madžarskih romarjev."

Kakšna se vam je zdela organizacija prireditve?

"Organizacija na prireditvenem prostoru je bila res vzorna, kakor je pisal tudi naš županijski časopis. Vse je bilo na pravem mestu, ljudem je bilo "postrženo". Jaz sem bil že na večih obiskih, zato lahko trdim, da je bila organizacija res na (svetovnem)

nivoju.

lo dobro mesto. Naš sektor

Naš problem je bil le pri pripravi, recimo, dokaj pozno smo sprejeli vstopnice. Vseeno pa moram poudariti, da smo imeli ze-

je bil nasproti oltarja. Naši romarji so lahko videli papeža od zelo blizu, kajti mimo se je peljal s papamobilom.

Težave smo pa imeli pri odhodu, kajti pravzaprav nismo vedeli, kje nas čakajo naši avtobusi, nismo vedeli, s katerimi slovenskimi avtobusi bi se lahko odpeljali do svojega, tudi policisti nam niso znali preveč pomagati, tako se je naša skupina razpršila. Pešačili smo po več kilometrov, tako so nekateri proti koncu zgubljali potrpljenje. Osebnost sem mnenja, da mora vsak človek sam presoditi svoje zmogljivosti in le potem se podati na tako pot."

Po vašem mnenju, kaj pomeni za verne ljudi udeležba na takem dogodku?

"Po mojem, vsekakor pomeni potrditev v veri. Ljudem moramo dajati tudi doživljaja. Kakorkoli že nekateri trdijo, da se po televiziji več vidi, to ni isto. Na prizorišču samem je popolnoma drugačno ozračje, vzdušje kot preko ekrana."

Ziskali smo ništerne romarje tó, skupino žensk v Sakalauvcu. Od nje smo pitali, zakaj so se tak odlučile, ka do šle v Maribor?

Ana Časar (Naca): "Zatok, ka sam ešče nej vidla papo, pa bi ga rada vidla."

Emma Sukič: "Dja sam ešče tó nej ojdla v takšo mesto, dej bi vidla Sveto Očo tak spoj škarak."

Mariška Časar: "Dja sam že bila na takšnoj meši, gda so bili v Sombotela, dapa mejla sam želenja, ka bi ešče gnauk šla."

Elza Šerfec: "Od tretjin sam se stejla s Sveti Očom srečati. 79-oga sam je že vidla v Merki, drugauč pa v Sombotela. Zdj sam pa tau želenja mejla, ka aj se ešče od tretjim najdem z njimi pa dobim njini blagoslov."

Ženske pravijo, da so trmo zadovoljne bile, Slovenije so trmo vstani. Ranč so ofer nej brali, pa so vse dobili, mali pak, dej je notra bijo stolec pa djesti pa molitvena knidja, tak ka so vse razmeli, so leko z njimi molili pa popejali. **Irena Merkl** pravi, ka si je med mešov dostakrat zmisli na sina, steri se zdaj vči za duhovnika v Rimu. Če bi zdaj ešče v Sloveniji bijo, bi on tó gvššno tam bijo, jo polejvajo skunzé.

Na tau, ka so domau po pauti mogli dosta pejski titi, Elza Šerfec pravi: "Tau nika ne deje, Baug je svoj križ tó žmetno neso, zatok mi tó nika moramo trpeti za naše greje."

M. Sukič

NEDELA, 19. MAJA

Gorenjeseniški verniki smo romali v Maribor na papežev obisk. Zrankoma rano nas je čakal avtobus, ob pau štiri vóri smo se odpeljali do Monoštra, tam so nas g. župnik Zoli čakali. Povedali so nam naprej program, potem so vsi trije avtobusi šli čez mejo pri Rábafüzesu. Tam smo čakali našoga rojaka g. Zavca, župnika iz Vaca. Oni so tudi prišli z ednim avtobusom na papežev obisk. Potem se do Maribora nismo stavili. Prišli smo do polja Miklavž, tam smo šli iz avtobusa. Šli smo peški do mariborskoga letališča, to je bila približno edno urna pot. Vzeli smo v roke kartice, stebre so nam g. župnik Németh dali, pa smo šli naprej. (Se to morem napisati, da so kartice bila zaupstona.) Dobili smo dobro mesto v sektori C 2. To pomeni, da smo bili nasproti oltara. Ništeri smo imeli s seboj male stoce. Prevnaugo naroda je bilo tam, oni so imeli kartonske stocece pa še trakove. Mi bi

jih tudi radi kupili, samo smo nej znali, gde odavlejo. Zmes pa je godba tak lepo igrala, zbori so spejali, da smo na trdnost spoj pozabili. Naše oči so bile na sončnem nebu in so iskale letalo, s sterim bo prišo Sveti Oče. Naednok je bila množica rok na visiko zdignjena, ploskanje, kliči: "Papež prihaja! Papež bodi pozdravljen! Oče potrdi nas v veri! Oče nas vseh! Bog živi papeža!"

Policija, medicinske seestre, organizatorji so (h)odili naokrog in gledali, če kateremu od romarjev ni slabo. Videli so pa, da ništeri nimajo stočeca pa trakov (szag), da bi leko pozdravili Svetoga Očeta, so nam hitro prinesli, zaupstona. Bog njim plačaj! Ob tem času se je Janez Pavel II. pripelo in se pelo okoli sektorjev s papamobilom. Z njim je bil g. škof Kramberger. Znovi ploskanje, pozdravi, voščila, "Sveti Oče vodi nas v tretje tisočletje!" Ob 10. vóri se je začelo evaristično slavlje.

Pozdrav Svetega Očeta. Govor Svetega Očeta. Množica pevskih zborov je zapela, z njimi vred vsi romarji, "Spet kliče nas venčani maj."

Videti je bilo, da nas je rejsan pomagau Sveti Duh in Blajžena Devica Marija. Neja besed, s sterimi bi leko vse povedala. To se more v živo videti, kak dosti narodnosti ima prostor na istem

mestu, če je ljubezen eden do drugoga. To ne morem dojspisati, to spoštovanje drug drugoga.

Mariborski škof so prosili Janeza Pavla II., da bi za blajženoga razglasili škofa Antona Martina Slomška. Potem je zbor zapel "V nebesi sem doma". Mariborski škof so se v imenu cerkve na Slovenskem zahvalili Svetemu Očetu, da bo razglaslo za blajženoga božjega služabnika, Antona Martina Slomška.

Pri sveti meši je večjezikovno štenje (branje) bilau. Berilo je bilo tudi v madžarščini, prošnje so bile v horvaščini, v poljskem jeziku pa še v nemščini. Sveti Oče so zelo lepo govorili v slovenskem jeziku. Molili so za trpeče v bojnaj, za žrtve pa za begunce. Za vse nas pa tudi za vse pokojne. Nenazadnje za duhovnike, redovnike, redovnice za vse vörne in nevörne narode.

Pri obhajilu (prčiščavanji) je več sto duhovnikov poma-

galo. Sonca je bilo dosti, na božjo srečo je včas laden veter tudi zapihau. Sveti Oče so sonci tudi zahvalili, da je tak lepo sijalo na nas. Nazadnje so nas blagoslovili in se poslovili.

Ko smo čakali na odhod, smo še zapeli pesmi "Veš, o Marija, moje veselje", "Marija skoz življenje", na zadnje pa "Marija, pomagaj nam sleherni čas". Bog nam daj, da bi tako bilo. Mi smo se tudi poslovili, šli več kilometrov vkup z več jezero ljudi do Miklavža. Sedli smo na slovenski avtobus, kateri nas je odpeljal do našega avtobusa.

Zahvaliti se moremo Sloveniji, vsem tistim, ki so delali za ta obisk Svetega Očeta. Še toliko: OČE, POTRDI NAS V VERI. Hvala.

V imeni štirideset se-niških romarjev: Vera Gašpar

DAM - DOBIM - VZEMEM!

Večkrat sam čojla v Števanovca, ka sploy malo kulturni programov majo v vesi. Zatau smo si tak brodili na Slovensko zvezi, gda leko, mo pelali kakšno skupino nastupit.

Pevski zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika je v decembra v cerkvi emo božični koncert. Lüstvo je zavole bilau pri meši, istina, kak se je končala meša, jih je več vöšlau - moram prajti, ka tau sploy mauti tiste, steri popejvajo - dapa itak je ostalo zadosta. Steri so čüli koncert, so je fejs po(h)valili pa so je zvali, aj drugo leto tü pridejo.

Mamo eno gledališko skupino (szinjátszócsoport), stera špila v domanjoj rejči. Oni so svojo špilo zašpilali v apriliša v kulturnom daumi. Leko povejm, ka je lüstvo lopau vtjüp prišlo, kulturni daum je bijo puni. Fejs so ploskali pa so se smejali. Tak smo vpamet vzeli, ka se njim rejsan vidi, če majo kaj gledati ali poslőjšati. Zdaj je pa dőjn pitanje, če je rejsan tak!?

Gorenjosenička šaula ma mlajše, steri v domanjoj rejči špilajo z lutkami (bábcsoport) plešajo, popejvajo slovenstje naute pa igrajo s fudami. Mlašečo skupino smo ešja nej meli v Števanovcaj, tak smo si brodili, ka de tau nika drugoga, nika nauvoga. Zatau smo je pelali v Števanovca. Vőro smo si tak odebrali, aj nikoma nej trbej z daumi nazaj pridti, če pride k meši. Gospauda Štefana Tótha smo prosili, ka je dvej nedela vőnjau pri meši, kakšen program bau. 120 lidam - steri dobijo slovenstje novine - smo poslali vabila (meghívó), stere smo napisali po števanovskoj rejči pa ešja vogrstji tü. Z ravnateljico šaule smo šaularom tü dali vőrazglasiti.

Na tau nas je telko bilau v kulturnom daumi, ka smo se skur zdjibili. Velko vőjpanje smo meli, gda je lüstvo začnilo titi vő iz cerkvi. Dapa največ ji je samo ta poglednilo pa šlau po svoji pauti. Če bi samo frtau lüstva prišla ta, bi napunili dvorano. Vala Baudji, ka ji(h) je enopar dőjn notaprišlo - steri so na vsakšom programi tam - ka bi ovak mlajši sami seba špilali.

Moram prajti, ka me je bilau preveč sram. Ne vejim, če mo potejm meli vőpanje kakšno skupino pelati v Števanovca. Mislili smo, ka s tejm dobro napravimo vesi. Tau je pa druga stvar, ka nas tau vse košta. Od vesi samo telko prosimo, če nam kulturni daum da za nőjc. Vsakša stvar ma dvej strani (oldal). Ne dojda, če eden štje drugoma dati. Drugi tau mora vzeti (pa ceniti znati).

Klara Fodor
sekretarka Slovenske zveze

Meta Rainer NA DVORIŠČU

Oni dan
je puran
dal kočijo
v ropotijo,
odkorakal
v trgovino
in se vrnil
z limuzino!

Brez izpita
pa, bedak,
zaleti se
v kokošnjak!
Kurji zbor
zakorakala
in se od strahu
pokaka...

Brž petelin
na sodnijo
teče javit
polomijo.

Ob šofersko
dovoljenje
je puran
za vse življenje!

In zdaj vozi
spet kočijo
po dvorišču:
hijo! hijo!

Anica Perper PESEM O LUNI

Luna je blede,
jo kaj boli?
Zalostno gleda,
se kisle drži.

Je izgubljena
na polju neba?
Je zagrenjena,
ker je tema?

Pa razvedrmo
luno potrto,
v sobi pustimo
okno odprto.

Ko prisijala
bo do zrcala,
se bo nališpala
in se smejala.

RECITACIJSKO TEKMOVANJE

V šoli sem zvedela, da bo tudi letos slovensko recitacijsko tekmovanje. Odločila sem se, da se bom spet prijavila na to tekmovanje.

Dobili smo eno pesem od Ferija Lainščka, eno njegovo pa smo si morali izbrati sami. Veliko smo se pripravljali.

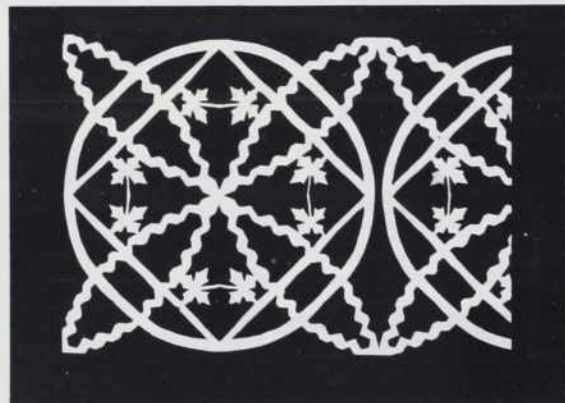
Prvič smo se udeležili šolskega tekmovanja. Razdelili so nas v tri skupine: 3.-4; 5.-6. in 7.-8. razred. Jaz sem recitala pesmi z naslovom Regarija in Sreča je. Ko smo vsi končali, je komisija izbrala najboljše. Bilo je devet zmagovalcev, tudi jaz sem bila med njimi. Vsi smo dobili bonbončke.

Mi, ki smo bili najboljši, smo se udeležili tudi drugega kroga tekmovanja, ki ga je organizirala naša šola. Tekmovanje se je začelo ob pol dveh. Iz monoštrske šole so prišli trije učenci. V komisiji je bil tudi Feri Lainšček. Vsak učenec je lepo recital. Po kratkem posvetovanju smo zvedeli, da smo postali štirje najboljši. Dosegla sem prvo mesto v tretji skupini. Vsi smo dobili lepa darila in diplomo.

Nato smo se malo pogovarjali s Ferijem Lainščkom. Postavljali smo mu razna vprašanja o pesniškem delu. Kljub temu, da smo bili pred tekmovanjem malo mrzlični, smo se zelo dobro počutili ta popoldan.

Zelo lepo se zahvaljujemo za lepa darila in za to, da smo lahko srečali pesnika Ferija Lainščka.

Anastazija Bajzek
OŠ Gornji Senik

prof. Evgen TITAN: "Kolesje sreče" (izv. vinjeta-papir)

OTROCI

NA PORABSKIH DNEVIH

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobotna
Slovenija
Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993, se časopis
PORABJE uvršča med
proizvode, od katerih se plačuje
davek od prometa proizvodov po
13 točki tarife 3. zakona o
prometnem davku (Ur. list RS,
št. 4/92)
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine.

Porabski

1996

dnevi

Slovenska zveza že več let organizira Porabske dneve v porabski vasicaj. Letos smo si eden največji katoličanski svetek zbrali za tau, Risausko nedelo. Vüpalí smo, ka si porabsko lüstvo - najbola pa števanovsko - döñ bola vzeña cajt svetöjvati, kak na eno prausno nedelo.

Pripravlati smo se začnili že na začetka februara. Na sejo predsedstva (elnökségi ülés) smo pozvali vodstvo Državne slovenske manjšinske samouprave. Tak smo se odlaučili, ka mo letos te dneve v Števanovci meli. Zgončali smo si zveksöma programe. Za kulturni program smo pozvali pevski zbor iz Trbovelj, iz Čepinec in Markovec, moški kvartet iz Martinja, pevko Sergejo Sukič iz Trdkove, mlašeče citraše iz Genterovec, mlašeči pevski zbor iz Kuzme, folkloro iz Beltinec pa porabske kulturne skupine: MePZ Avgust Pavel pa folkloro z Gorenjoga Senika, varaštje pa števanovstje ljudske pevke, goslarje Lacija Korpiča z ženami pa števanovstji mlašeči pevski zbor.

Dva djilejša smo meli v Števanovci z lidami, stere smo prosili za pomauč. Iz Števanovec župan Šandor Holec, podžupan Jožef Bedi, Šandor Čapi, gospaud Štefan Tóth, ravnateljica šaule Magda Bartakovič, školnik Laci Kovač, Elizabeta Nemet, predsednik futbolistov Franc Bartakovič, iz Otkauvec Berta Dončec, Jožef Merkli, Jožef Kürnjek pa Laci Krajcar, iz Andovec župan Karel Holec, Tibor Časar, iz Verice Margita Treiber.

Sto, za kakšno delo se je podau?

Tak smo si brodili, ka bi té veltji svetek lepši bijo, če bi gospaud Štefan Tóth v dve rečaj - slovenstji pa vogrstji - leko slöjžili mešo. Lopau je od senički

pevcev, ka so s cerkvenimi nauti polepšali mešo. Samouprava nam je dala tabor za nöjc. Župana sta red dala naprajti kaulek tabora. Feri Bartakovič je emo prejk športni program v soboto. Pavarske špile je vtjüppostavo pa vsefale potrebne stvari vtjüpspravo Laci Kovač. Z veliko skrbjov je rejšo vse. Dobro bi bilau, če bi dosta takšni lidi meli v Števanovca. Če se koma leko zavüpa človek, te njama ja.

Velko brigo je vzejo nasé Jožef Kürnjek s futbolisti. Oni so notasprajli pa odavali vsefale piti tak na bali, kak cejli den. Oder (szinpad) so tü oni vozili pa postavli. Gda je drügo lüstvo domau šlau z bala, oni so eštja volo pa mauč mogli meti, ka red napravijo v tabora. Jožef Merkli z gasilci se je podau patjivati stole pa stauce. Šaulo pa ženstje, stere popejvajo, smo prosili naj okinčajo oder. Tjöjarce je sprajla Berta Dončec, dekle pa pojbe, steri so večerdjo pa piti goranosili, Jožef Kürnjek. Kulturni program je povezovala Magda Bartakovič.

Škoda, ka se med rosadij tak težko da oprejtí meja za vsakši den. Ka valá, če leko prtijmo edan drügoma iz Vogrskoga v Slovenijo, če pa döjn moramo kraužiti dosta kilometrov, če se štjemo srečati. Pomagali smo leko samo tak, ka je bila 26. v nedelo do paunauči odprejta meja na Verici.

Letošnji PORABSKI DNEVI so se začnili s športnim programom. V nedelo je bila meša v farni cerkvi, popodneva se je na veški igraj pokazalo, sto je najbolje flajsen. Kulturne skupine so nam s svojim nastopom pokazale, kaj znajo. Veseli večer nam je spravo ansambel ČRNKO. Vüpamo, ka vse tau vam pokažejo naši kejpi.

K. Fodor